

Dnes žijeme transformací - „Fit for 55% (balíček opatření zaměřených na snížení emisí do roku 2030 alespoň o 55 %)“ musí urgentně zajistit spravedlivý přechod

Středa.9. června 2021

Do měsíce, který zbývá do ohlášeného vydání balíčku „Fit for 55“, odbory a pracovníci, zejména v evropských průmyslových regionech a odvětvích, opakují svou výzvu po jasných a soudržných přechodech a strategiích na odvětvové a regionální úrovni, které definují konkrétní opatření k dosažení cíle do roku 2030.

Dekarbonizace nesmí znamenat de-industrializaci

IndustriAll Europe podporuje směr směřující k uhlíkové neutralitě do roku 2050 a posílený střednědobý cíl snížení emisí skleníkových plynů o 55% do roku 2030, nicméně odbory požadují jasnou představu o budoucnosti pracovních míst v transformovaných odvětvích a regionech. Jejich odkaz je jasný: dekarbonizace nesmí znamenat de-industrializaci!

Evropská zelená dohoda byla představena jako nová strategie růstu EU. IPCEI na baterie, Aliance čistého vodíku nebo boom prodeje elektrických vozidel patří mezi první iniciativy, které ztělesňují tento nový model růstu. IndustriAll Europe stále více a více slyší hlasy obav z podniků z celé Evropy, zejména v regionech závislých na uhlíkově náročných odvětvích nebo automobilovém sektoru, které se v obrovském měřítku snaží zvládnout ekonomické změny. Vyslovují bezprostřední existenční hrozby, jimž pracovníci čelí: restrukturalizace, uzavírání závodů a rozsáhlé propouštění. To vše COVID krize urychlila:

- Ohlášené uzavření rafinérie GALP v Portu v roce 2021, která v současné době zaměstnává více než 1 500 pracovníků, stejně jako uzavření elektrárny Pego v roce 2021 a Tapada do Outeiro do roku 2024, což ohrožuje 500 přímých pracovníků v elektrárnách.
- Uzavření elektrárny Matra v Maďarsku, kde odbory jednájí se svou vládou o plánech pro 2 100 přímých pracovních míst a 7 000, které jsou s elektrárnou úzce spojeny.
- Toto přichází navíc k restrukturalizaci a postupnému ukončování polského odvětví černého uhlí – masivní snaha ovlivňující 82 000 pracovních míst, která je v závěrečné fázi jednání mezi polskými odbory a jejich vládou. Rozhodnutí Evropského soudního

dvora požadující okamžité uzavření hnědouhelného dolu Turow ohrožuje živobytí asi 3 500 přímých pracovníků a ohrožuje mnoho dalších, kteří jsou s dolem spojeni.

- Stejně jako hrozba pro automobilový průmysl ve střední a východní Evropě, který je do značné míry závislý na zahraničních investorech a pravděpodobně se stane obětí restrukturalizace v důsledku transformace odvětví a efektu blokování v důsledku závislosti na výrobě spalovacích motorů (například, 95 % českého automobilového průmyslu vlastní zahraniční společnosti).
- Od jara 2019 společnost Bosch oznámila ztrátu více než 6 000 pracovních míst v Evropě, většina z nich se týkala automobilového průmyslu, přičemž je třeba mít na paměti, že toto odvětví prochází zásadní transformací, která je umocněna pandemií a jejími důsledky.

Je to jen několik příkladů nedávného vývoje.

Dvojitý přechod k dekarbonizované a digitální ekonomice již probíhá. Spravedlivý přechod není něco, co musíme zavést do roku 2030, potřebujeme ho naléhavě, abychom zajistili důvěru evropských pracovníků v evropskou zelenou dohodu. Musí přispět k vytváření kvalitních pracovních míst prostřednictvím správného rámce průmyslové politiky, přípravě pracovníků na nová pracovní místa prostřednictvím rekvalifikace a zvyšování kvalifikace, prostřednictvím sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání, které předvídá změny a navrhuje řešení, a prostřednictvím silné sítě sociální ochrany. Odbory vědí, že nečinnost zaměřená na řešení změny klimatu nyní přenese zátěž na budoucí generace, zvýší náklady na akce a zhorší nevratnou změnu klimatu. Evropská zelená dohoda a její iniciativy musí přinést příležitosti a nová kvalitní pracovní místa v udržitelných průmyslových odvětvích.

Dvojitý přechod zjevně riskuje zvýšení stávajícího rozdělení a roztržičnosti v celé Evropě. I když se v silných a inovativních regionech provádějí slibné projekty a investice do technologií dekarbonizace, jako jsou obnovitelné zdroje, vodík, baterie atd., jsme hluboce znepokojeni regiony, které se stále silně spoléhají na uhlí a jiná konvenční paliva, aby poháněly své místní zdroje, průmyslová odvětví nebo regiony zaměřené na výrobu konvenčních automobilových hnacích ústrojí. Tyto regiony budou vyžadovat masivní podporu, aby přilákaly investice do nových udržitelných průmyslových odvětví, transformovaly svou průmyslovou základnu a přetvořily své energetické systémy. V zásadě to bude znamenat rychlé navýšení finančních prostředků ve stávajících fondech určených na modernizaci průmyslu, jako je Modernizační fond ETS, Inovační fond a Fond spravedlivého přechodu.

Uvítali jsme aktualizovanou průmyslovou strategii, která zdůrazňuje úlohu sociálního dialogu při dvojitým přechodu a spoluvytváření přechodových cest. Nyní musíme vidět, že se to v praxi děje: spoluvytváření jsou jen prázdná slova, pokud v reálném světě nejsou dodržována práva pracovníků vyjednat o přechodu a být informováni a konzultováni ohledně restrukturalizace.

Spravedlivý přechod bude jen prázdný koncept, pokud dovolíme, aby došlo k sociálním poruchám bez silných mechanismů předvídání. De-industrializace a rostoucí nerovnosti vytvářejí úrodnou půdu pro antidemokratická hnutí a populisty, aniž by poskytovali jakékoli zabezpečení postiženým pracovníkům. V Portu se vedoucí představitelé EU „zavázali ke snižování nerovností, ochraně spravedlivých mezd, boji proti sociálnímu vyloučení a boji proti chudobě“. Naléhavě žádáme Evropskou komisi, aby dodala balíček Fit for 55%, který bude v souladu se sociálním závazkem přijatým v Portu a který vytvoří základ pro spravedlivý přechod, který nikoho nezanechá pozadu.